Družinske preživnine

Slovenien

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživljanje je institut družinskega prava, ki temelji na enem od osnovnih načel družinskega prava, in sicer na načelu vzajemne pomoči med člani družine oziroma na načelu družinske solidarnosti. Preživninska sredstva se praviloma zagotavljajo prostovoljno, predvsem zaradi osebne povezanosti članov družine, vendar pa se lahko izterjajo tudi prisilno prek sodišča.

V Republiki Sloveniji se uporablja izraz preživnina tako za preživljanje (bivših) zakoncev, otrok, staršev. Pomeni preživljanje, podporo, tudi vzdrževanje, pa tudi preživljanje oziroma preživnino, ki jo sodišče določi v določenem znesku. Pomeni torej vse tisto, kar je nekdo pravno dolžan nameniti za potrebno preživljanje bodisi otrok ali zakonca. Ta izraz je mogoče uporabiti tudi za preživljanje staršev, ki so jih dolžni preživljati njihovi otroci, če starši nimajo dovolj sredstev za lastno preživljanje. Lahko pa se izraz nanaša tudi na preživnino kot denarni znesek, ki je namenjen preživljanju.

Starši so dolžni preživljati svoje **otroke**. (183. člen Družinskega zakonika)

Polnoletni otrok mora po svojih zmožnostih preživljati **starše**, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti, vendar najdlje toliko časa, kot so starši dejansko preživljali njega. Polnoletnemu otroku ni treba preživljati tistega od staršev, ki iz neupravičenih razlogov ni izpolnjeval preživninskih obveznosti do njega. (185. člen Družinskega zakonika)

Zakonec ali zunajzakonski partner mora preživljati otroka svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, ki živi z njima, razen če je otroka sposoben preživljati ta ali drugi od staršev.

Ta obveznost preneha s prenehanjem zakonske zveze ali zunajzakonske skupnosti z otrokovo materjo ali očetom, razen če je zakonska zveza ali zunajzakonska skupnost prenehala zaradi smrti otrokove matere ali očeta. V tem primeru mora preživeli zakonec ali zunajzakonski partner preživljati otroka svojega umrlega zakonca ali zunajzakonskega partnerja samo, če sta živela z otrokom ob prenehanju zakonske zveze ali zunajzakonske skupnosti (187. člen Družinskega zakonika)

Zakonec, ki nima sredstev za življenje in brez svoje krivde ni zaposlen, lahko zahteva, da ga drugi zakonec preživlja, kolikor je v njegovi moči. (62. člen Družinskega zakonika)

Nepreskrbljeni zakonec, ki nima sredstev za preživljanje in brez svoje krivde ni zaposlen, lahko od drugega zakonca zahteva preživnino v postopku za razvezo zakonske zveze, lahko pa tudi s posebno tožbo, ki jo mora vložiti v enem letu od pravnomočno razvezane zakonske zveze. (100. člen Družinskega zakonika)

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši morajo preživljati svoje otroke do **polnoletnosti**, tako da v skladu s svojimi zmožnostmi zagotovijo življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj.

Otroka, ki je vpisan v srednješolsko izobraževanje, morajo starši preživljati tudi po polnoletnosti, če se redno šola in ni zaposlen ter ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb, in sicer le do prvega zaključka srednješolskega izobraževanja oziroma do pridobitve najvišje ravni splošne oziroma strokovne izobrazbe, ki jo je po predpisih s področja srednjega šolstva možno pridobiti. Obveznost preživljanja traja najdlje do otrokovega dopolnjenega 26. leta starosti.

Otroka, ki je vpisan v višješolski strokovni študij, morajo starši preživljati, če se redno šola in ni zaposlen ter ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb, in sicer le do prvega zaključka višješolskega strokovnega študija v skladu z določbami zakona, ki ureja višješolsko strokovno izobraževanje.

Otroka, ki je vpisan v visokošolski študij, morajo starši preživljati, če se redno šola in ni zaposlen ter ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb, in sicer le do prvega zaključka dodiplomskega študija ali do prvega zaključka magistrskega študijskega programa ali enovitega magistrskega študijskega programa v skladu z določbami zakona, ki ureja visoko šolstvo. Če študijski program, v katerem se otrok šola, traja več kakor štiri leta, se obveznost preživljanja podaljša za toliko, kolikor je daljši študijski program.

Obveznost preživljanja traja najdlje do otrokovega dopolnjenega **26. leta starosti**.

Otroka, ki je sklenil zakonsko zvezo ali živi v zunajzakonski skupnosti, so starši dolžni preživljati le, če ga ne more preživljati zakonec ali zunajzakonski partner.

Kadar starši ne preživljajo otroka v svojem gospodinjstvu, morajo k njegovemu preživljanju prispevati preživnino v mesečnem znesku. (183. člen Družinskega zakonika)

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Za mladoletnega otroka Družinski zakonik določa, da se starši, ki ne živijo ali ne bodo več živeli skupaj, pa tudi starši, ki živijo skupaj, sporazumejo o preživljanju skupnih otrok. Če se sami o tem ne sporazumejo, jim pri sklenitvi sporazuma pomaga center za socialno delo, na njihovo željo pa tudi mediatorji. Če se starši ne sporazumejo o preživljanju skupnih otrok, odloči o tem sodišče. (140. člen Družinskega zakonika)

Postopek za odločanje o preživljanju otroka se začne na predlog enega ali obeh staršev, otrokovega skrbnika, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo. (102. člen Zakona o nepravdnem postopku) Če se starši sporazumejo o otrokovi preživnini, lahko predlagajo sklenitev sodne poravnave. Če sodišče ugotovi, da sporazum ni v skladu s koristjo otroka, predlog zavrne.

Za polnoletne otroke Družinski zakonik določa, da o preživnini, ki jo morajo starši plačevati polnoletnemu otroku, lahko upravičenec in zavezanec skleneta sporazum v obliki izvršljivega notarskega zapisa. (192. člen Družinskega zakonika) V primeru sodnega odločanja pa Zakon o nepravdnem postopku določa, da se za postopek o preživljanju polnoletnega otroka, dokler obstaja dolžnost preživljanja po družinskem zakoniku, uporablja postopek za varstvo koristi otroka, določen v Zakonu o nepravdnem postopku.

Nepreskrbljeni zakonec, ki nima sredstev za preživljanje in brez svoje krivde ni zaposlen, lahko od drugega zakonca zahteva preživnino v postopku za razvezo zakonske zveze, lahko pa tudi s posebno **tožbo**, ki jo mora vložiti v enem letu od pravnomočno razvezane zakonske zveze. (100. člen Družinskega zakonika)

Zakonca se, preden vložita tožbo ali predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze, udeležita predhodnega svetovanja pri centru za socialno delo, razen če nimata skupnih otrok, nad katerimi imata starševsko skrb; je eden od zakoncev nerazsoden; ima eden od zakoncev neznano prebivališče ali je pogrešan; en ali oba zakonca živita v tujini. Če zakonca ob predhodnem svetovanju ugotovita, da je zakonska zveza za vsaj enega od njiju nevzdržna, jima strokovni delavec centra za socialno delo predstavi namen in postopek mediacije. Ob soglasju zakoncev lahko center za socialno delo predhodno svetovanje nadaljuje s postopkom mediacije ali pa se zakonca udeležita mediacije pri drugih izvajalcih. (200 in 202. člen Družinskega zakonika)

Zakonca lahko v obliki izvršljivega notarskega zapisa skleneta sporazum o preživnini za primer razveze zakonske zveze ob sklenitvi zakonske zveze, med njenim trajanjem ali ob razvezi. Tovrsten sporazum o preživnini, zlasti sporazum o odpovedi pravice do preživnine, ne sme ogroziti koristi otrok. (101. člen Družinskega zakonika)

Če je preživnina zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze, se tožba šteje za predlog v nepravdnem postopku. V teh primerih se za določitev preživnine uporablja Zakon o nepravdnem postopku, kot to izhaja iz 217. člena Zakona o nepravdnem postopku. Sicer pa se preživnino ob zgoraj navedenih pogojih (100. člen Družinskega zakonika) zahteva s tožbo v pravdnem postopku.

Glede vsebine predloga v zakonskem sporu (sem sodi tudi odločanje o preživnini, če je ta zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze) Zakon o nepravdnem postopku določa, da mora predlog v zakonskem sporu vsebovati tudi določen zahtevek, o katerem naj sodišče odloči. Predlogu za razvezo zakonske zveze mora biti priložen tudi zapisnik centra za socialno delo o opravljenem predhodnem svetovanju, če družinski zakonik določa, da se mora predlagatelj pred začetkom postopka udeležiti predhodnega svetovanja. (82. člen Zakona o nepravdnem postopku)

V primeru vložene tožbe v pravdnem postopku mora tožba obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga (180. člen Zakona o pravdnem postopku) Vloge morajo biti razumljive in obsegati vse, kar je treba, da se lahko obravnavajo. Predvsem morajo obsegati: navedbo sodišča, ime ter stalno oziroma začasno prebivališče oziroma sedež strank, morebitnih njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščencev, sporni predmet in vsebino izjave. Vložnik mora vlogo podpisati, razen če to zaradi oblike vloge ni mogoče. Za izviren podpis vložnika se šteje njegov lastnoročni podpis kot tudi elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu. Če vložnik ne zna pisati ali se ne more podpisati, pritisne na vlogo namesto podpisa odtis kazalca. Če sodišče dvomi o pristnosti take vloge, lahko s sklepom odredi, naj se predloži vloga z overjenim podpisom. Zoper tak sklep ni pritožbe. Če vsebuje izjava kakšno zahtevo, mora stranka v vlogi navesti dejstva, na katera jo opira, in dokaze, kadar je to potrebno. (105. člen Zakona o pravdnem postopku)

V nepravdnem postopku o preživnini med starši in otroki ter o preživnini, ki je zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze ter v pravdnem postopku o preživnini med zakoncema po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze na prvi stopnji odloča okrožno sodišče. (10. člen Zakona o nepravdnem postopku, 32. člen Zakona o pravdnem postopku)

V nepravdnem in pravdnem postopku se plača sodna taksa v skladu z Zakonom o sodnih taksah.

Ob vložitvi tožbe mora biti plačana **sodna taksa**. Sodna taksa mora biti plačana najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse. (105. a člen Zakona o pravdnem postopku)

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevo za določitev preživnine vloži otrokov **zakoniti zastopnik**. Mladoletne otroke zastopajo starši. Če je otrok postavljen pod skrbništvo, zahtevo vloži otrokov skrbnik.

Postopek za odločanje o preživljanju otroka se začne na predlog enega ali obeh staršev, otrokovega skrbnika, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo. Sodišče lahko postopek za odločanje o preživljanju otroka začne tudi po uradni dolžnosti. (102. člen Zakona o nepravdnem postopku)

Sodišče otroku, ki je dopolnil 15 let ter je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, omogoči, da kot udeleženec v postopku samostojno opravlja procesna dejanja. Zakoniti zastopnik otroka sme dejanja v postopku opravljati le, dokler otrok ne izjavi, da bo samostojno opravljal procesna dejanja. Otroka, ki še ni star 15 let oziroma za katerega sodišče presodi, da ni sposoben razumeti pomena in pravnih posledic svojih dejanj, zastopa zakoniti zastopnik. Če si interesi otroka in njegovega zakonitega zastopnika nasprotujejo, sodišče otroku postavi kolizijskega skrbnika. (45. člen Zakona o nepravdnem postopku)

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V nepravdnem postopku o preživnini med starši in otroki ter o preživnini, ki je zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze ter v pravdnem postopku o preživnini med zakoncema po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze na prvi stopnji odloča okrožno sodišče. (10. člen Zakona o nepravdnem postopku, 32. člen Zakona o pravdnem postopku)

Za splošna **krajevna pristojnost** v nepravdnem postopku: Za odločanje je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba, proti kateri je vložen predlog, stalno prebivališče ali sedež. Kadar se postopek začne po uradni dolžnosti, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče oseba, glede katere se postopek vodi. Če udeleženec nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, se določi krajevna pristojnost po njegovem začasnem prebivališču. Če ima udeleženec poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebival daljši čas, je krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča udeleženca. (11. člen Zakona o nepravdnem postopku)

Posebna krajevna pristojnost v nepravdnem postopku: V postopkih za ureditev razmerij med starši in otroki (tudi za odločanje o preživnini) je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima otrok stalno prebivališče. Če ima otrok poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebival daljši čas, je pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča otroka. Če je v postopku za zakonito preživljanje z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je predlagatelj otrok, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima predlagatelj stalno prebivališče. (13. člen Zakona o nepravdnem postopku)

Splošna krajevna pristojnost v pravdnem postopku: Za sojenje je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka stalno prebivališče. Če je sodišče Republike Slovenije pristojno za sojenje, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji začasno prebivališče, je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka začasno prebivališče. Če ima tožena stranka poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakšnem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebivala daljši čas, je splošno krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča tožene stranke. (47. člen Zakona o pravdnem postopku)

Posebna krajevna pristojnost v pravdnem postopku: Za sojenje je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka stalno prebivališče. Če je v sporih za zakonito preživljanje pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji premoženje, iz katerega se lahko poplača preživljanje, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je to premoženje. (50. člen Zakona o pravdnem postopku)

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Stranke smejo opravljati pravdna dejanja osebno ali po pooblaščencu. V postopku pred okrožnim sodiščem je pooblaščenec lahko samo odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit. (86. in 87. člen Zakona o pravdnem postopku)

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Da, ob vložitvi predloga ali tožbe mora biti plačana **sodna taksa**. (39. člen Zakona o nepravdnem postopku, 105.a člen Zakona o pravdnem postopku)

V sporih o pravici do zakonite preživnine ali o terjatvi posameznih zneskov zakonite preživnine se izračuna vrednost za plačilo takse tako, da se **seštejejo dajatve za tri mesece**, razen če se ne zahteva preživnina za krajši čas. (23. člen Zakona o sodnih taksah)

Če pa se preživninski zahtevek uveljavlja hkrati s tožbo zaradi varstva in vzgoje otrok, se plača sodna taksa v fiksnem znesku 45 eurov (tarifna številka 1212 taksne tarife Zakona o sodnih taksah).

Da, za kritje stroškov postopka je mogoče dobiti brezplačno pravno pomoč. O odobritvi brezplačne pravne pomoči odloča predsednik okrožnega sodišča. (2. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči).
Za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodne takse pa je treba zaprositi posebej, in sicer pri sodišču, ki vodi osnovni postopek (12. člen Zakona o sodnih taksah).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnina se določi glede na potrebe upravičenca ter materialne in pridobitne zmožnosti zavezanca. Pri odmeri preživnine za otroka mora sodišče upoštevati korist otroka, tako da je preživnina primerna za zagotavljanje njegovega uspešnega telesnega in duševnega razvoja. Preživnina mora zajemati stroške otrokovih življenjskih potreb, zlasti stroške prebivanja, hrane, oblačil, obutve, varstva, izobraževanja, vzgoje, oddiha, razvedrila in drugih posebnih potreb. (189., 190. člen Družinskega zakonika)
Preživnina se določi v mesečnem znesku in za naprej, zahteva pa se lahko od dneva vložitve tožbe ali predloga za določitev preživnine. (196. člen Družinskega zakonika)
Sodišče na zahtevo ali predlog upravičenca ali zavezanca zviša, zniža ali odpravi z izvršilnim naslovom določeno preživnino, če se spremenijo potrebe upravičenca ali zmožnosti zavezanca, na podlagi katerih je bila preživnina določena. Če se starši sporazumejo o zvišanju ali znižanju z izvršilnim naslovom določene otrokove preživnine, lahko predlagajo sklenitev sodne poravnave. Če sodišče ugotovi, da sporazum ni v skladu s koristjo otroka, predlog zavrne. O zvišanju, znižanju ali odpravi preživnine, ki jo morajo starši plačevati polnoletnemu otroku in o zvišanju, znižanju ali odpravi preživnine, ki jo mora polnoletni otrok plačevati staršem, lahko upravičenec in zavezanec skleneta sporazum v obliki izvršljivega notarskega zapisa. (197. člen Družinskega zakonika)
Z izvršilnim naslovom določena preživnina se uskladi enkrat letno z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji. Uskladitev se opravi v mesecu januarju, pri čemer se upošteva kumulativna rast cen življenjskih potrebščin od meseca, od katerega je bila preživnina nazadnje določena ali usklajena. Količnik uskladitve preživnin objavi minister, pristojen za družino, v Uradnem listu Republike Slovenije. Center za socialno delo pisno obvesti upravičenca in zavezanca o vsakokratni uskladitvi in novem znesku preživnine. To obvestilo je skupaj s sodno poravnavo, pravnomočno sodno odločbo oziroma z izvršljivim notarskim zapisom izvršilni naslov.
Če se upravičenec po 18. letu starosti v letu, v katerem se opravlja uskladitev preživnine, ne šola redno, centru za socialno delo ni treba pisno obvestiti upravičenca in zavezanca o uskladitvi preživnine. Upravičenec mora po 18. letu starosti centru za socialno delo v 30 dneh po pridobitvi statusa dijaka ali študenta predložiti potrdilo o vpisu ali ga obvestiti, kje se redno šola. Če upravičenec ne ravna v skladu s prejšnjim stavkom, center za socialno delo v tem letu ne uskladi preživnine. Zavezanec za plačilo preživnine lahko pri centru za socialno delo po otrokovi polnoletnosti preveri, ali ima ta status dijaka ali študenta. Če upravičenec nima statusa dijaka ali študenta, zavezancu ni treba plačevati preživnine ne glede na obvestilo o uskladitvi preživnine, izdano pred izgubo statusa dijaka ali študenta. (198. člen Družinskega zakonika)

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina za mladoletnega otroka se običajno nakazuje na bančni račun otrokovega zakonitega zastopnika. Pri preživnini za polnoletno osebo pa se preživnina nakazuje na njen bančni račun. O tem, kako in komu se preživnina plača, odloči sodišče.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec **prostovoljno ne izpolnjuje obveznosti plačila preživnine** v skladu z izvršilnim naslovom (sodba, sklep sodišča, izvršljiv notarski zapis, skupaj z obvestilom o uskladitvi preživnine), **lahko preživninski upravičenec vloži pri sodišču predlog za izvršbo** skladno z določili Zakona o izvršbi in zavarovanju z namenom dosega izpolnitve obveznosti.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Informacija je dostopna na portalu e-pravosodje – Postopki za izvrševanje sodnih odločb.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

V postopki pridobitve /ureditve preživnine stranke lahko prve informacije pridobijo na kateremkoli centru za socialno delo.
Za določitev preživnine je stvarno pristojno okrožno sodišče. Za zastopanje pred sodiščem stranka lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč v obliki zastopanja po odvetniku in tudi v obliki oprostitvi plačila stroškov postopka.
Če preživninski zavezanec preživnine ne plačuje, lahko zakoniti zastopnik v imenu mladoletnega otroka ali polnoletni upnik sam vloži predlog za izterjavo na pristojno okrajno sodišče. Za pomoč pri izpolnjevanju obrazca predloga za izterjavo se lahko obrnejo na pristojni center za socialno delo, okrajno sodišče, na odvetnika ali na Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije.
Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v Sodnikovem informatorju objavilo prenovljene obrazce za izterjavo preživninskih terjatev skupaj z navodili za izpolnjevanje, kot pomoč pri vlaganju predlogov za izvršbo; na voljo na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine, lahko zakoniti zastopnik v imenu mladoletnega otroka ali polnoletni upnik uveljavlja nadomestilo preživnine, pri Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije, vendar šele potem, ko že ima pravnomočno in izvršljivo sodno odločbo ali sodno poravnavo, s katero je bila določena preživnina in z dodatnim pogojem, da je že sam poskušal z izterjavo preživnine in je bila izterjava neuspešna oziroma da je vložil popolno zahtevo za izterjavo preživnine v tujini.
Pravico do nadomestila preživnine ima otrok, ki še ni dopolnil 18 let in po 18. letu največ do dopolnjenega 26. leta starosti, če se redno šola in ni v delovnem razmerju ali vpisan v evidenco brezposelnih oseb in:
ki je državljan Republike Slovenije in ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji,
ki je tujec in ima stalno bivališče v Republiki Sloveniji, če je tako določeno z meddržavnim sporazumom ali ob pogoju vzajemnosti.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da. Pomoč pri izterjavi preživnine iz druge države lahko nudi Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije, ki je imenovan kot osrednji organ za izpolnjevanje obveznosti v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah. Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije je določen tudi kot osrednji organ po (haaški) Konvenciji o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin in kot posredovalni in sprejemni organ po (newyorški) Konvenciji ZN o izterjavi preživnin v tujini.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktni podatki so:
Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije
Dunajska cesta 20
1000 Ljubljana

Telefon: +386 1 4720 990
Telefaks: +386 1 4345 899
E-pošta: jpsklad@jps-rs.si
Spletna stran: http://www.srips-rs.si/

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ne. Skladno s 55. členom Uredbe Sveta 4/2009, se zahteva za izterjavo preživnine vloži pri osrednjem organu države članice EU, v kateri vlagatelj prebiva, in zatem ta osrednji organ posreduje zahtevo osrednjemu organu Republike Slovenije, to je Javnemu štipendijskemu, razvojnemu, invalidskemu in preživninskemu skladu Republike Slovenije.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Neposreden kontakt med vlagateljem, ki prebiva v tujini in Javnim štipendijskim, razvojnim, invalidskim in preživninskim skladom Republike Slovenije kot osrednjim organom v Republiki Sloveniji skladno z uredbo ni predviden.

Komunikacija poteka preko osrednjega organa države članice, v kateri ima vlagatelj prebivališče. Osrednji organ države članice, v kateri ima vlagatelj prebivališče, ji nudi vso pomoč pri vložitvi pravilne in popolne zahteve za izterjavo preživnine v Republiki Sloveniji in zatem posreduje zahtevo z vsemi potrebnimi prilogami in dokazili Javnemu štipendijskemu, razvojnemu, invalidskemu in preživninskemu skladu Republike Slovenije, ki kot osrednji organ pregleda posredovano dokumentacijo, po potrebi zahteva popravo ali dopolnitev dokumentacije ter zatem zastopa vlagatelja v postopku izterjave preživnine pred sodišči in drugimi organi v Republiki Sloveniji.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

---

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Za kritje stroškov postopka je mogoče dobiti brezplačno pravno pomoč. O odobritvi brezplačne pravne pomoči odloča predsednik okrožnega sodišča. (2. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Brezplačna pravna pomoč se lahko odobri za pravno svetovanje, pravno zastopanje in za druge pravne storitve, določene z zakonom, za vse oblike sodnega varstva pred vsemi sodišči splošne pristojnosti in specializiranimi sodišči v Republiki Sloveniji, pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije in pred vsemi organi, institucijami ali osebami v Republiki Sloveniji, ki so pristojne za izvensodno poravnavanje sporov, ter kot oprostitev plačila stroškov sodnega postopka. (7. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Upravičenci po tem zakonu so: 1. državljani Republike Slovenije; 2. tujci z dovoljenjem za stalno ali začasno prebivanje v Republiki Sloveniji in osebe brez državljanstva (apatridi), ki zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji; 3. drugi tujci pod pogojem vzajemnosti ali pod pogoji in v primerih, določenih z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo; 4. nevladne organizacije in združenja, ki delujejo neprofitno in v javnem interesu ter so vpisane v ustrezen register v skladu z veljavno zakonodajo, v sporih v zvezi z opravljanjem dejavnosti v javnem interesu oziroma z namenom, zaradi katerega so ustanovljene; 5. druge osebe, za katere zakon ali mednarodna pogodba, ki obvezuje Republiko Slovenijo določa, da so upravičenci do brezplačne pravne pomoči. (10. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Oseba, ki je lahko upravičenec do brezplačne pravne pomoči, lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč v katerikoli fazi postopka. Pri odločanju o prošnji za dodelitev brezplačne pravne pomoči se ugotavljajo finančni položaj prosilca in drugi pogoji, določeni s tem zakonom. (11. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Na podlagi 46. člena Uredbe velja taksna oprostitev za vse primere, ko gre za zahtevo upravičenca iz 56. člena Uredbe v zvezi s preživninskimi obveznostmi do osebe, mlajše od 21 let, ki izhajajo iz razmerja med starši in otroci.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Zaradi izvajanja 51. člena Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 niso bili sprejeti nobeni ukrepi.

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.
Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 27/09/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.